

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus I. De Episcopis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

LIBER PRIMUS

DE

PERSONIS ECCLESIASTICIS.

Persona Ecclesiastica latiùs sumpta in Laicos & Clerum dividitur. *Can. duo sunt. 7. caus. 12. q. 1.* Laici sive populus sunt, quibus licet temporalia possidere, uxorem ducere, terram colere, inter virum & virum judicare, causas agere, cæterasque sæculares actiones exercere; hi sunt personæ Ecclesiasticæ; quia per Baptismum in Ecclesiam recepti, & in album Christianorum relati sunt. Clerici sive personæ Ecclesiasticæ strictiùs sumptæ sunt, qui mancipati divino Officio, & dediti contemplationi & orationi, ab omni strepitu sæcularium cessant, Clerici appellati, id est: sorte electi; omnes enim DEUS in suos elegit. *Cit. can. duo sunt.*

Clerici in tres classes dividuntur: *1mò.* Quidam sunt in Sacerdotio, ut Episcopi & Presbyteri. *2dè.* Alii sunt in Sacris, ut Diaconus & Subdiaconus. *3tìd.* Quidam nec in Sacerdotio, nec in Sacris; ut in minoribus Ordinibus constituti, qui Ordines licet sint sacri, & reverà Sacramenta, comparative tamen ad majores Ordines sacri non appellantur. In Sacerdotio constituti alii sunt in digniori Hierarchia Ecclesiasticæ gradu, aut in altiori Ordine, ut Canonistæ volunt, quales sunt Episcopi. Alii inferiorem gradum obtinent, ut simplices Sacerdotes. De omnibus his Personis tractabunt Tituli sequentes.

TITULUS PRIMUS.

DE

EPISCOPIS.

Episcopi Græcè, Latine Speculatores interpretantur; nam Speculator est Præpositus in Ecclesia dictus, eò quòd speculetur & prospiciat populorum infra se positorum mores & vitam. *Can.*

Cleros. 1. dist. 21, Quia autem in Episcopo & Ordinis dignitas, & muneris præeminet potestas, quæ ad ea pertinent, duobus sphis complectimur.

S. Primus.

DE

Dignitate Ordinis Episcopalis.

Quæres primo. An Episcopatus à Sacerdotio sit Ordo distinctus? R. Non esse distinctum Ordinem, nec imprimere distinctum characterem: Concordantur in hoc puncto Canonistæ cum Theologis, quòd opinio Canonistarum procedat, si Hierarchia Ecclesiastica inspiciatur, quia Episcopatus est altior gradus in Ecclesia, quàm simplex Sacerdotium; Theologorum verò opinio vera est inspecto ministerio Sacerdotum & Pontificum, qui idem Sacrificium incruentum Deo offerunt, Dum ergo Canonistæ primam Tonsuram & Episcopatum Ordines vocant, per Ordinem non Sacramentum, sed gradum & dignitatem intelligunt, & per characterem non effectum Sacramenti, sed formam signi alicujus externi in Tonsurato, aut dispositionem gradus in Episcopo, per quam Ordo sive character Sacerdotalis prius in anima impressus extenditur, & analogicè ampliatur, unde Tonsura & Episcopatus sunt veluti extrema unius integri Ordinis, istud initiationis, hoc perfectionis cujusdam per accessionem Hierarchicæ potestatis.

Quæres 2do. An Episcopi ab initio Ecclesiæ à Sacerdotibus fuerint distincti? R. Affirmativè? Quia Episcopi tam in jurisdictionis, quàm Ordinis potestate sunt Presbyteris superiores, & Episcopi in Apostolorum, Presbyteri autem in

Discipulorum locum successerunt. *Can. in novo. 2. dist. 21. can. quorum vices. 6. dist. 68.* Idem contra Hæreticos defini- vit Trident, sess. 23. cap. 4. anathema dicens iis, qui dixerint Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel potestatem, quam habent, illis cum Presbyteris esse communem, *ibid. can. 7.* Et licet in principio nascentis Ecclesiæ nomina inter Presbyteros & Episcopos videantur fuisse communia, reverà tamen Episcopi à Presbyteris utpote eorum Judices, Correctores & Rectores fuerunt distincti, ut patet ex illo S. Pauli *1. ad Tim. 5. Adversus Presbyterum accusationem noli recipere, nisi sub duobus vel tribus testibus.*

Quæres tertio. Qualiter Episcopi in Ecclesia sint Successores Apostolorum? R. Plures sunt status in Ecclesia, qui Apostolis succedunt; nam 1mo Religiosi Apostolorum locum tenere dicuntur, quoad renuntiationem proprietatis, *Can. ex autoritate. 24. caus. 16. q. 1.*

2do. Sacerdotes succedunt Apostolis, in quantum Christo ante ejus mortem astiterunt, quia tunc erant Apostoli simplices Sacerdotes.

3tio. Apostoli post passionem Christi, antequam ab invicem separarentur, astiterunt Petro tanquam primo Pastori, & sic iis in Ecclesia succedunt Cardinales.

4to. Apostoli post separationem ab

B 2

invi-

invicem ad prædicandum in totum Orbem dispersi sunt, & in hoc statu Episcopi propriè vices Apostolorum gerere dicuntur. *Can. in novo. dist. 21. can. videntes. 16. caus. 12. q. 1. can. manus. 4. de consecrat. dist. 5. Trid. loc. cit.* Episcopi tamen Apostolis non successerunt in omnibus, ut in dono linguarum, gratiâ sanitarum, virtute miraculorum, auctoritate scribendi Libros Canonicos, & aliis privilegiis personalibus Apostolorum, ut concionandi per totum mundum, creandi ubique novos Episcopos, &c. quæ specialiter Apostolis concessa, & cum eorum personis extincta sunt.

Quæres *quartò*. Qualia nomina Episcopi ex jure habent? *R.* Vocantur *1mò* Episcopi. Episcopatus vocabulum indè dictum, quòd ille, qui efficitur Episcopus, superintendat, scilicet curam gerens subditorum; Episcopi enim Græcè, Latinè Speculatores interpretantur. *Can. Cleros. 1. dist. 21.* quia Episcoporum proprium munus est gregis sibi crediti vitam moresque explorare, eorum saluti invigilare, &c.

2dò. Summi Sacerdotes. *can. videntes. 16. caus. 12. q. 1. cap. unic. §. per frontis. de sacra Unctione. can. accusatio. 15. causa 2. q. 7.* quia Episcopatus est supremus Ordo inter omnes, & major omnium Ordinum in Ecclesiâ DEI. *Can. manus. 4. de consecrat. dist. 5. cap. 1. de privilegiis.*

3tio. Antistites, ex duplici congruentia, vel quia ante suos subditos stant loco, moribus, scientiâ, sanctitate præ reliquis ornati, vel quia stant contra alios pro subditis; Episcopus enim tanquam Pastor pro grege commisso contra

hæreticos & Christiani nominis hostes, ac contra ipsum Diabolum stare debet, *Gloss. in Clement. 2. de sepultur. verb. Antistites.*

4to. Præsules, ad præsidium, eò quòd in publicis actibus celsior illis debeatur locus, qui eorum dignitati & præeminentiæ correspondeat. *Trid. sess. 25. de reform. cap. 6.*

5to. Pastores, ab officio pascendi oves, quas agnoscere tenentur, ac Verbi Divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum exemplo pascere, pro eis Sacrificium offerre, pauperum aliarumque personarum indigentium curam gerere, & in cætera pastoralia munia vigilanter incumbere ex præcepto Divino obligantur, ut colligitur *ex can. sciscitaris. 47. caus. 7. q. 1.* & exprimitur in *Trident. sess. 13. de reform. cap. 1.* In cujus officii pastoralis signum datur baculus vel pedum Episcopale.

6to. Legati. *can. in novo. 2. dist. 21. Clement. 1. de pœn.* quia pro Christo legatione funguntur.

7timò. Diœcesani. *Clement. 1. de vita & honestate Clericor. Clem. 1. de jure patronat.* Diœcesis enim dicitur parochia Episcopi, & Diœcesis est propriæ baptismalis Ecclesiæ territorium sive gubernatio; sicut enim territorium à terrendo dictum est districtus jurisdictionis vel potestatis laicalis, ita Diœcesis dicitur à distinguendo vel dividendo Ecclesias ab Ecclesiis alterius Episcopatus. *Gloss. in cap. statutum. 11. §. cum vero. verb. de sua. de rescriptis. in 6.* Tam propriè autem competit Episcopo nomen

Diœ-

Dioecelani, ut non conveniat Prælati inferioribus. *Gloss. in Clement. 1. de vita & honestate Clericor.*

8vo demùm Ordinarii appellantur. Patet *ex cap. Ordinarii. 3. de officio Judicis ordinar. in 6.* Sub quo tamen nomine Prælati quoque inferiores Episcopalem habentes jurisdictionem veniunt. *Gloss. ibid.* præsertim verò Episcopi Vicarius eodem nomine includitur.

Quæres *quintò*. Qualis inter Episcopos distinctio? *R.* In tres gradus vel secundùm aliquos in quatuor dividuntur. 1mo. Sunt simpliciter Episcopi, qui singulis civitatibus cum Dioeceli præsent. 2do. Metropolitanus sive Archiepiscopi, qui singulis præsent Provinciis. 3^{io}. Primates, qui pluribus provinciis præsent, vel quibus subjiuntur Archiepiscopi. 4to. Patriarchæ, qui ferè solo nomine à Primatibus hodiè distinguntur.

Ordo Ecclesiasticus quadripartitus quoad Episcopatum est Juris Divini, quoad potestatem jurisdictionis seu regiminis Juris humani, quamvis distinctio illa hierarchica ab ipsis Apostolorum temporibus fuerit, ut liquet *ex Can. in illis. 2. dist. 80. & can. Urbes. ibid.* Nam in illis civitatibus, in quibus olim apud Ethnicos *primi Flamines* eorum atque primi Legis Doctores erant, Episcoporum Primates poni, vel Patriarchas B. Petrus voluit. Qui reliquorum Episcoporum causas, & majora, quoties necesse foret, negotia in fide agerent; in illis autem civitatibus, in quibus dudum apud prædictos erant *Archiflamine*s, Archiepiscopos constitui præcepit,

in singulis verò reliquis civitatibus singulos, & non binos vel ternos aut plures Episcopos constitui præcepit, qui Episcoporum tantùm vocabulo potirentur; quoniam nec inter ipsos Apostolos par institutio fuit, sed unus omnibus præfuit. Hæc Clemens Papa *in can. in illis cit.*

Quæres *sexto*. Qualis prærogativa Patriarcharum? *R.* Antiquitus primum post Roman. Pontificem locum tenebant Patriarchæ, quales sunt Constantinopolitanus, Alexandrinus, Hierosolymitanus, Antiochenus. *Can. renovantes. 6. dist. 22. cap. antiqua. 23. de privilegiis.* Verùm Cardinales hodiè non cedunt Patriarchis; nam Cardinalatus indies crescit, & Patriarchatus decrefcit, postquam dictæ quatuor Sedes Patriarchales devenerunt ad manus Infidelium.

Quæres *septimo*. Qualis prærogativa Archiepiscoporum? *R.* Archiepiscopi, qui & Metropolitanus dicuntur à Metropoli, id est: civitate matrice, seu civitatum matre, ubi Metropolitanus sedem habet, privilegiatam habet potestatem in suos subditos, in Episcopos suffraganeos, & in subditos suffraganeorum. Archiepiscopus cum consensu Primatis consecratur à tribus Suffraganeis, omnibus Comprovincialibus præsentibus, vel literis ad minus consentientibus. *Can. 1. can. quia. 6. dist. 64. cap. si Archiepiscopus. 6. de tempor. ordinat.* Deindè quoad executionem muneris Archiepiscopalis consecratus illud exercere non potest, antequam pallium Archiepiscopale acceperit, imò ante illius traditionem se Archiepiscopum nominare nequit, eò quòd

in pallio pastoralis officii plenitudo cum Archi-Episcopalis nominis appellatione conferatur. *Cap. nisi specialis. 3. de auctor. & usu pallii.*

Quæres octavo. Quæ jura & præeminentiæ Archiepiscopi circa suos Episcopos suffraganeos? *R. 1mo.* Electos confirmat. *Can. 1. dist. 64. cap. innotuit. 20. cap. cum dilectus. 32. de election. cap. inter 2. de translat. Episcopi. 2do.* Suffraganeos vel per se vel per alium consecrat. *Can. qui in aliquo. 5. dist. 51. & totâ dist. 64. & 65. cap. Suffraganeis. 9. de election. 3tio.* Ceteros Comprovinciales ad consecrationem Suffraganei convocat. *Can. non debet. 2. dist. 65. 4to.* Injungit, ut quæ observantur in Ecclesiâ Metropolitana, in Cathedralibus Suffraganeorum quoque observentur. *Cap. dilectus. 30. de simon. 5to.* Singulis trienniis provincialem Synodum, cui ipse præsidet, convocat. *Can. quoniam. 7. dist. 18. Trid. Sess. 24. de reform. cap. 2.* In Concilio Provinciali abusus & quæstiones circa Imagines, Miracula, Reliquias, &c. ortas unâ cum Synodo dijudicat, de causa absentia suorum Suffraganeorum ab Ecclesiis Cathedralibus statuit. *Trid. sess. 23. de reform. cap. 1. Aliaque* quamplura ex dicto Concilii Decreto cum Suffraganeorum judicio ordinat ac statuit. *Trid. Sess. 24. cap. 3. & Sess. 23. cap. fin. 6to.* Curat, ut Suffraganei in suis Ecclesiis resideant. *Trident. Sess. 23. cap. 1. de reform. 7imo.* Compellit, ut Suffraganei suis subditis justitiam administrent. *Can. conquestus. 8. caus. 9. q. 3. can. in nona. 22. caus. 16. q. 7. Trident. Sess. 23. de reform. cap. 18. 8vo.* Suffraganeos suspendit, interdicit,

excommunicat. *Cap. Venerabili. 52. de sentent. excommun. 9no.* Suffraganeorum defectus supplet. *Can. cum simus. 3. caus. 9. q. 3. cap. 1. de censib. in 6. 10mo.* Eorum vel civiliter vel criminaliter conventorum causas cognoscit. *Can. quia cognovimus. 6. caus. 10. q. 3. cap. sollicitudinem. 54. de appellat. Trident. Sess. 24. de reform. cap. 5. 11mo.* Appellationes à sententiis Suffraganeorum suscipit. *Cap. ut litigantes. 5. de officio ordinar. in 6. cap. Romana. 3. de Appellationibus. in 6. 12mo.* Visitat Dioceses Suffraganeorum, causâ tamen prius in Concilio provinciali cognitâ & probatâ. *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 3. 13tio.* Demum Sede vacante ex morte Suffraganei vel aliâ, quamvis administratio ad Capitulum pertineat. *Can. non liceat. 48. caus. 12. q. 2. cap. si Episcopus. 3. & cap. fin. de supplend. negligent. Pralator. in 6.* In duobus tamen casibus viduæ Ecclesiæ Cathedralis Archiepiscopus curam habet: imprimis si Capitulum Cathedrale Viros idoneos non habeat, *cit. can. non liceat.* Deindè si idoneos habet, sed negligentes; hoc enim casu Archi-Episcopus ob negligentiam vel malitiam Capituli (eo vocato, causâque super hoc cognitione præmissâ) Visitatorem seu Administratorem eidem Ecclesiæ licitè poterit deputare. *cit. cap. fin. de supplenda negligentia Pralatorum. in 6.*

Quæres nono. Quæ jurisdictio Archi-Episcopi in subditos Suffraganeorum? *R.* Eam in quatuordecim habet casibus: *1mus.* In causa appellationis. *cap. duo simul. 9. de officio ordinar. cap. 1. eod. in 6. 2dus.* In causa totam provinciam concernente

cernente ad tollendam pravam consuetudinem. *cap. ad extirpandas. 11. cap. fin. de filiis Presbyter. 3^{tius}.* In causa injuriarum à subditis Suffraganeorum Archiepiscopo vel familiæ ejus illatarum. *cap. 1. de pœnis. in 6. 4^{tus}.* In causa excessuum Canonicorum injustè contra suum Episcopum à Divinis cessantium. *cap. irrefragabili. 13. §. ceterum. de officio ordinar. 5^{tus}.* In punitione criminum notiorum, dum provinciam visitat, cum super his meritò notari possit Ordinariorum negligentia. *cap. 1. de censibus. in 6. 6^{tus}.* Corrigit subditos Suffraganeorum in divinis Officiis Ecclesiæ Metropolitanæ ritum non sequentes. *Can. de vis. 13. dist. 12. 7^{imus}.* Mittit Collectores eleemosynarum pro fabrica Metropolitanæ Ecclesiæ per Dioceses suffraganeas. *cap. 1. de pœnis. & remiss. in 6. 8^{vus}.* Mittit per totam provinciam edicta in calibus suam jurisdictionem concernentibus. *9^{vus}.* Concedit Indulgentias pro tota provincia. *cit. cap. 1. de pœnit. & remiss. in 6. 10^{mus}.* Interdicit officio prædicationis. *cap. tuarum. 11. de privilegiis. 11^{mus}.* Delinquentes extra totam provinciam in exilium ejicere potest. *12^{mus}.* Punit subditum Suffraganei in sua Diocesi delinquentem, eundemque judicat in sua Archi-Diocesi contrahentem, aut bona possidentem. *can. 1. & sequent. caus. 3. q. 6. 13^{tius}.* Injustè excommunicatum à Suffraganeo absolvit receptâ cautione juratoriâ. *cap. ad reprimendam. 8. de offic. ordinar. cap. quâ fronte. 25. de appellationib. 14^{tus}.* Demùm visitans provinciam suam exigit procuraciones. *cap. 1. de censib. in 6.*

Tunc etiam audit confessiones, & absolvit etiam à casibus Episcopo Suffraganeo reservatis.

Quæres *decimo*. Quid annexum habet dignitas Episcopalis? *æ.* Annexum dignitati Episcopali est gravissimum corporis ac animæ onus, quod tam sublime officium, ut in sequenti §. videbimus, necessariò concomitatur. De hoc onere emphaticè loquitur S. Augustin. relatus in *can. ante omnia. 7. dist. 40*. Nihil est in hac vita, & maximè hoc tempore facilius, lætius, & hominibus acceptabilius Episcopi officio, si perfunctoriè atque adulatoriè res agatur; sed nihil apud DEUM miserius, & tristius, & damnabilius: Nihil quoque difficilius, laboriosius, periculosius; sed apud DEUM nihil beatius, si eo modo militetur, quo noster Imperator jubet. Unde quia Episcopatus principaliter datur propter onerosum ejusdem officium, Episcopatus est nomen oneris, non honoris, ut dicitur in *can. qui Episcopatum. 11. caus. 8. q. 1*. Ideoque qui vocantur ad Episcopatum, non ad Principatum, sed ad servitium Ecclesiæ vocantur. Unde *Trident. Sess. 25. de reform. cap. 1*. Optandum est, ut, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partis agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad divitias aut luxum, sed ad labores & sollicitudines pro DEI gloriâ vocatos esse intelligant.

Quæres *undecimo*. Annon ergo Episcopatum appetere licet? *æ. cum S. Thom. 2. 2. q. 185. a. 1*. In Episcopali dignitate, & in qualibet Ecclesiastica Prælatura tria considerari possunt: Officium, celli-

cellitudo, & præ eminentia officii ac bona temporalia eorumque sufficientia. Officium Episcopatus propter DEI cultum & proximorum salutem est institutum, cellitudinem annexam habet, quia Episcopus super alios constituitur, bona temporalia ad officium tanquam præmium laboris, & ad cellitudinem tanquam instrumenta virtutis & dignitatis honestamenta consequuntur, quapropter ipsum quidem officium Episcopale per se laudabiliter appetitur, cum opus Episcopale, aut functiones Episcopo dignæ sint actus charitatis, Religionis, justitiæ aliarumque heroicarum virtutum, absque dubio per se appetibiles; idèd dicit Apostolus: *Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat.* Cum nihilominus Episcopalis officii exercitium eminentem requirat virtutem, hinc ipsum Episcopale officium absoluto & efficaci desiderio nunquam sine culpa appetitur, imò periculosum est in quocunque, quamvis ad hoc opus valdè aptus esse videatur, absolutum operis Episcopalis desiderium, cum ad illud exequendum ea necessariò requiratur dispositio, quam vix ullus sibi inesse absque præsumptionis nota suspicari potest. Deindè cellitudinem dignitatis Episcopalis ex se appetere præsumptionis & elationis est; idèd in *can. sicut is. 3. caus. 1. q. 6.* dicitur: Sicut is, qui invitatus renuit, quæsitus refugit, sacris est Altaribus admovendus, sic qui ultrò ambit, vel importunè se ingerit, est procul dubio repellendus; nam qui sic nititur ad altaria conscendere, quid aliud agit, nisi ut crescendo decreseat, & ascen-

dendo exteriùs, interiùs ad profunda descendat. Demùm gravissimè peccant, qui propter reditus temporales vel honores mundanos tanquam propter finem, Episcopatum appetunt, quia illo abutuntur, dum ad alios fines extraneos eum referunt, & institutam à Christo ad agendum & laborandum dignitatem proprio suo sine præposterè privant.

Quæres *duodecimò*. Quotuplex est potestas Episcopalis? *Re.* 2plex: Ordinis & Jurisdictionis, inter quas sunt differentia sequentes: *1ma.* Potestatem Ordinis Episcopus per Consecrationem, potestatem Jurisdictionis per Confirmationem accipit.

2da. Jus dignitatis vel Ordinis coheret personæ, Jus administrationis vel jurisdictionis loco, cui præsidet. *cap. transmissam. 15. de elect.*

3tia. Quæ sunt Ordinis Episcopalis, ex consuetudine non Episcopis competere nequeunt. *cap. quanto. 4. de consuetud.* Quæ sunt dignitatis & jurisdictionis Episcopalis, alteri Episcopo inferiori personæ præscriptione aut alio jure speciali acquiri possunt. *cap. cum olim. 18. de præscript. cap. accedentibus. 12. de excessib. Pralator.*

Quæres *decimo tertio*. Quæ sunt Ordinis Episcopalis? *Re.* Solus potest Chryisma conficere, & Sacramentum Confirmationis ministrare. *can. per leclis. 1. dist. 25. can. quamvis. 4. dist. 68.* Oleum infirmorum & Catechumenorum conficere, Ecclesias consecrare, in Ecclesia consecrata Altaria erigere & consecrare, violata vel polluta reconciliare. *cap. aqua. 9. de consecrat. Eccles.* Clericis majores Or-

Or-

Ordines conferre, Episcopos consecrare, consecratos Clericos & Episcopos degradare. *Trident. Sess. 13. de reform. cap. 4.* Præter dicta potest Episcopus ratione Ordinis aliqua ex constitutione Ecclesiæ, quæ consuetudine, aut delegatione, aut privilegio minoribus Episcopo Prælati conceduntur, ut minores

Ordines & primam Tonsuram conferre, Virgines sacras benedicere. *can. perlectis. cit. Publicè pœnitentes in Missâ reconciliare. cit. can. quamvis. can. 1. caus. 26. q. 6.* Publicas pœnitentias injungere. *cap. accedentibus, 12. de excessib. Pralat. Calices, Patenas, Corporalia, Vestimenta Sacerdotalia, &c. benedicere.*

§. Secundus.

D E

Munere & Potestate Episcopali.

Quæres 1^{mò}. Quodnam munus Episcopi? *R.* Munus Episcopi in duobus consistit: 1^{mò}. In promovendo cultu Divino, augendâ & conservandâ Religione. 2^{dò}. In omnibus pascendis, iisque in viam salutis æternæ deducendis.

Quæres secundo. Quale munus Episcopi circa cultum Divinum, fidem & reverentiam DEI? *R.* Curare debet 1^{mò}. Si sit in terris Infidelium, ut omnes oves sibi subjectæ fidem suscipiant, Si in terris Fidelium, ut fidei rudimenta addiscant. *Trid. Sess. 24. de reform. cap. 4. 2^{dò}. Ut inanes & periculosæ Laicorum disputationes fidei tollantur. Can. quoties. 12. caus. 24. q. 1. cap. quicumque, 2. de haret. in 6. 3^{tiò}. Ut Verbum DEI populo prædicetur. Trident. Sess. 24. de reform. cap. 4. 4to. Ne Sacræ Scripturæ verba ad superstitiones & alia profana & scurrilia convertantur, & adhibeantur. 5to. Ne in Concionibus fabulæ & revelationes falsæ prædicentur. 6to. Ne Libri de rebus sacris sine Authoris nomine imprimantur, vendantur, retineant.*

R. D. Schnorrenberg Instit. 7. Can.

tur, nisi prævio suo examine. *Concil. Lateran. cap. 10. de impressione libror. 7^{imò}. Ut omnes artem magicam vel superstitiones exercentes aut docentes ex Diœcesi eradicentur. Can. contra. 10. can. Episcopi. 12. caus. 26. q. 5. 8vo. Ne miracula nova tam Sanctorum canonizatorum, quam non canonizatorum non recognita & approbata publicentur. Trident. in decreto de invocat. & venerat. Sanctor. Sess. 25. 9no. Ne Sanctorum ab Ecclesiâ canonizatorum Reliquiæ in Diœcesi nonnisi approbatæ publico cultui exponantur. 10mo. Ne in DEI vel Sanctorum venerationem statuta Festa contemnantur, aut Fideles iis diebus Divinis interessè negligant, atque operibus servilibus aliisque illicitis operam navent.*

Quæres tertio. Quid circa Divinorum Officiorum celebrationem curandum Episcopo? *R.* 1mo. Ut Sacerdotes celebrent horis debitis. *Trident. Sess. 22. in decreto de observ. in celeb. Miss. 2do. Intra Ecclesiam in loco sacro ad id specialiter*

C

cialiter

cialiter deputato, *ibid.* 310. Ne Sacerdotes exteri, nisi visis literis commendatiis celebrent, *ibid.* 410. Ut Sacerdotes curam animarum habentes saltem diebus Dominicis & Festivis celebrent. *Trident. Sess. 23. de reform. cap. 14.* 510. Ut populus in propria parochia Missam audiat, ad hoc est adhortandus, non tamen per multam compellendus. 610. Ne musica impura in Ecclesiis habeatur. *Trident. in decreto de observ. in celeb. Miss.* 710. Ut populis diversarum linguarum & rituum in eadem Diœcesi morantibus Officia & Sacramenta secundum eorum linguas & approbatos ritus celebrentur & ministrentur.

Quæres quarto. Quid Episcopo in administratione Sacramentorum incumbit? *R. 1mo.* Ut ipse Confirmationem administret. *Can. Presbyteris. 119. de consecrat. dist. 4. cap. quanto. 4. de consuetud.* idque faciat in sua non aliena Diœcesi. 2do. Ut ipse Sacramentum Ordinis conferat. *cap. 1. de ordinat. ab Episcopo, qui renuntiav. Trident. Sess. 23. cap. 4. de Sacram. Ordin.* 310. Ut reliqua Sacramenta cum debita forma, ritu, materia, tempore legitimo, à personis dignis & habilibus, cum reverentia & honore debito ministrentur, Eucharistia honorificè & decenter asservetur. *cap. sanè. 10. de celeb. Miss.* 410. Ut Sacramentorum administratio sit gratuita. *can. placuit. 105. caus. 1. q. 1.* 510. Ut Concil. *Trident.* Decretum de matrimoniis celebrandis publicetur. *Trident. Sess. 24. de reform. matrim. cap. 1.* 610. Ut Sacramentorum omnium vis & robur à Parochis exponatur. *Trid. Sess. 24. de reform. cap. 7.*

Quæres quinto. Quod Episcopi in pascendis ovibus officium? *R. 1mo.* Prædicare Verbum DEI, subditos docere, delinquentes corrigere, &c. *Can. audire. 2. dist. 25. can. sicut vir. 11. caus. 7. q. 1. cap. inter cetera. 15. de officio ordinar. Trid. Sess. 24. de reform. cap. 4.* 2do. In cura animarum bonos & idoneos ministros & Rectores instituere. *Can. regenda. 4. caus. 10. q. 1. can. illud. 3. dist. 95.* 310. Inter subditos pacem componere. *can. studendum. 7. can. precipimus. 11. dist. 90.* 410. Pauperibus victum largiri, viduarum, orphanorum ac personarum miserabilium paternam curam gerere. *Trident. Sess. 23. de reform. cap. 1.* 510. Subditos monere, ne vanis & superfluis sumptibus bona sua consumant. *Clement. 2. de Magistris. 610.* Diœcesin suam sæpius visitare personaliter. *Can. relata. 9. can. decernimus. 10. can. Episcopum 11. caus. 10. q. 1.* *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 3.* 710. Semel quotannis Synodum totius Cleri convocare. *Can. annis singulis. 16. Et totâ fere dist. 19. 8vo.* Apud Ecclesias suas, quantum possibile, residere. *Trident. Sess. 23. cap. 1.* easque sine legitimis causis non deserere. *cap. nisi cum pridem. 10. de renuntiat.*

Quæres sexto. Quotuplex potestas jurisdictionis Episcopalis? *R.* Jurisdictio Episcopi in lege Diœcesana & lege jurisdictionis consistit. *cap. conquereute. 16. cap. dilectus. 18. de offic. ordinar.* Ad legem Diœcesanam pertinet vocatio ad Synodum, ad sepulturas mortuorum, Cathedralicum, quarta pars decimationum & mortuorum, Hospitalium pro-

procuratio, subsidium charitativum & similia, quæ consistunt in recipiendo. *Gloss. in cit. cap. dilectus. & in can. 1. caus. 10. q. 1.* Ad legem jurisdictionis pertinent commissio curæ animarum, delictorum puniatio, ordinatio Ecclesiarum, Altarium consecratio, quæ consistunt in dando.

Quæres *septimo*. In quas personas Episcopus habet jurisdictionem? *Re.* Habet in omnes & singulas suæ Diocesis, cujuscunque gradûs sint & qualitatis, tam in foro in - quam externo quoad causas & delicta Ecclesiastica, eorumque pœnas & censuras Ecclesiasticas, etiam quoad causas civiles, crimina & omnia genera peccatorum.

Quæres *octavo*. Quotplex Jurisdictio in personas? *Re.* duplex: Voluntaria & involuntaria, inter has jurisdictionis species duæ præcipuæ sunt differentiæ: *1ma.* Quod voluntaria non nisi in volentem exerceatur, sed necessaria, sive contentiosa, ut alii volunt, potest etiam in invitos exerceri. *2da.* Quod voluntaria etiam extra territorium exerceri queat, non tamen contentiosa, nisi Judicis territorialis, & verè etiam partium litigantium consensus accedat. *cap. fin. de constitutionib. in 6.*

Quæres *9no*. Quæ pertinent ad jurisdictionem necessariam & contentiosam? *Re.* *1mo.* Facere & promulgare constitutiones, sacris tamen Canonibus non obviantes. *Can. Catholica. 8. dist. 11. cap. si quis. 2. de major. & obedient. 2do.* Subditos coërcere, corrigere, suspendere, degradare, beneficiis privare, pœnas & censuras imponere, & si sint tam gra-

via delicta, ut per pœnas spirituales sufficienter puniri non possint, cum Ecclesia gladio non utatur, brachium invocare sæculare. *cap. 1. de officio ordinar. 3tio.* Exercere Pontificalia.

Quæres *decimo*. In quo Jurisdictio voluntaria consistit? *Re.* In dispensatione & absolutione. Dispensatio versatur circa quatuor: *1mo.* Episcopus dispensat Sacramenta, in quorum administratione non est usus Pontificalium. *2do.* Dispensat in irregularitate tam pro Ordinibus suscipiendis, quam pro ministrando in susceptis, *3tio.* Dispensat circa habilitatem ad beneficia, dignitates & officia Ecclesiastica suscipienda. *4to.* Dispensat circa facultatem ad contrahendum matrimonium contra impedimenta Canonica dirimentia & impediencia. Absolvit Episcopus *1mo* à votis Pontifici non reservatis, *2do* à juramentis. *3tio* à censuris Pontifici vel alteri non reservatis. *4to* à peccatis Pontifici non reservatis.

Quæres *undecimo*. In quas res & loca Episcopus habet jurisdictionem? *Re.* *1mo.* Omnes Ecclesiæ, Parochiæ, Monasteria, Hospitalia & quælibet pia & religiosa loca in sua Diocesi sub regimine sunt Episcopi. *Can. regenda 4. caus. 10. q. 1.* exceptis exemptis.

2do. Omnes res & bona Ecclesiastica, beneficia, Ecclesiarum jura in Diocesi ad regimen pertinent Episcopi. *Can. nullus. 11. caus. 16. q. 7.*

3tio. Causas ad forum Ecclesiasticum spectantes, etiamsi beneficiales sint, Episcopus cognoscit in prima instantia ad minus, & in Diocesi sua terminat, ac executioni demandat. *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 20.* C 2 4to.

40. Ecclesias omnes, loca Ecclesiastica omnia, res omnes visitat Episcopus, & in visitando necessaria & opportuna ordinat & disponit jure exemptorum salvo. *Trident. Sess. 21. de reform. cap. 8. Sess. 24. de reform. cap. 3.*

50. Omnia legata pia & ad pias causas, ut præstentur, curat. *cap. nos quidem. 3. cap. si heredes. 6. cap. Joannes. 19. de testam. Trident. Sess. 22. de reform. cap. 8.*

60. Criminales pœnas ad suum arbitrium locis piis aut pauperibus distribuit.

Quæres duodecimo. Quænam est delegata Episcopi potestas? R. In calibus pluribus, ad quos jurisdictio ordinaria se non extendit, ut in exemptos, vel aliter hæc jurisdictio est limitata, Episcopus tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus agit. Sunt autem sequentes: 1mo. Supplet in multis Abbatum exemptorum negligentiam. *Clement. unic. de supplend. negligent. Prælator.*

2do. Procedit contra exemptum hæresin docentem. *Trident. Sess. 5. de reform. cap. 2.*

3tio. In Ecclesiis personalem residentiam exigentibus, si beneficiati, quò minus resideant, dispensati, Vicariis de congrua fructuum portione providet. *Trident. Sess. 6. de reform. cap. 2.*

4to. Exemptarum Ecclesiarum Capitula & Canonicos, cum necesse fuerit, visitat & corrigit. *Trident. Sess. cit. cap. 4.*

5to. Cognoscit, utrum ob- vel subreptitiæ sint à sacra Sede obtenta publici criminis absolutio vel pœnæ remissio. *cap. si quando. 5. de rescriptis. cap. ex parte. 5. de officio ordinar. Dispensationes obtentæ. Trident. Sess. 22. de reform. cap. 5.*

6. Constitutio vel consuetudo à Sede Apostolica approbata de conferendis Canonicatibus. *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 14.*

60. Corrigit etiam extra visitationem Clericos à sua jurisdictione exemptos. *Trident. Sess. 14. de reform. cap. 4.*

7imo. In Ecclesiis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, separat tertiam partem fructuum quorumcunque beneficiorum, & in distributiones quotidianas convertit. *Trident. Sess. 21. de reform. cap. 3.*

8vo. Imperitis & illiteratis, honestæ tamen vitæ, Parochis Coadjutores & Vicarios assignatâ eis congruâ parte fructuum deputat. *Trident. Sess. 21. cap. 6.*

9no. Monasteria & beneficia commendata, in quibus non viget regularis observantia, singulis annis visitat. *Trident. Sess. 21. de reform. cap. 8.*

10mo. Episcopos vicinos visitat, emendat & corrigit Sæculares in Ecclesiis, quæ nullius Diœcesis esse dicuntur. *Trident. Sess. 24. de reform. cap. 9.*

11mo. Ordinat & præhibet, quæ in celebratione observanda & vitanda. *Trident. Sess. 22. in Decreto de observ. in celebrat. Miss.*

12mo. Ecclesiasticorum Judicum Notarios examinat, & in idoneis repertis vel ad tempus vel in perpetuum exercitium sui officii interdicit. *Trident. Sess. 22. de reform. cap. 10.*

13tio. Contra Protonotarios, Comites Palatinos aliosque Privilegiatos procedit. *Trident. Sess. 24. de reformat. cap. 11.*

14to. Clausuram monasteriorum monialium exemptarum visitat, violatam restituit, inobedientes per censuras Ecclesiasticas aliasque pœnas compellit, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. *Trident. Sess. 25. de regular. cap. 5.*

15to. Monasteria Sedi Apostolicæ immediatè subjecta, si se in congregationes non redigant, & juxta formam *cap. in singulis de Statu Monachor.* Certos visitatores deputent, Episcopo sunt subjecta. *Trid. ibid. cap. 8.*

16to. De Jure patronatûs quorumcunque beneficiorum & dignitatum minùs legitimè constituto vel acquisito cognoscit.

17mo. Curat, ut omnes dispositiones piæ sortiantur effectum. *Trid. Sess. 22. de reform. cap. 8.*

18vo. Quòd si Delegatus summi Pontificis negligens sit, negligentiam ejus non autoritate delegatâ, sed ordinariâ supplet Episcopus. *cap. significavit. 6. de officio ordinar.*

TITULUS SECUNDUS.

DE

SUMMO PONTIFICE.

DE summo Pontifice sic loquitur *can. Cleros. 1. dist. 21.* "Pontifex
" Princeps Sacerdorum est, quia
" via sequentium, ipse & summus Sacer-
" dos, ipse & Pontifex maximus nuncu-
" patur, ipse enim efficit Sacerdotes atque
" Levitas, ipse omnes Ecclesiasticos Ordi-
" nes disponit, ipse, quid unusquisque
" facere debeat, ostendit. Antea autem
" qui Reges erant, & Pontifices erant;
" nam Majorum erat hæc constitutio, ut
" Rex esset etiam Sacerdos & Pontifex."
Quapropter licet quivis Episcopus dica-
tur Pontifex, hodie tamen Romanum
Antistitem S. Petri in Cathedra Succes-
sorem, & supremum Christi in terris

Vicarium quasi per excellentiam vocamus Pontificem, qui & communi vocabulo Papa appellatur. De quo

Quæres primo. Unde nomen Papa?
R. A Græca voce παππς, qui patrem, vel potius avum & patrum patrem significat, *Gloss. in proœm. Clementinarum. verb. Papa.* Hoc nomine aliquando Patriarchæ & Archiepiscopi sunt nominati, propriè tamen & antonomasticè solus Romanus Pontifex ita solet appellari, quia universalis Ecclesiæ Antistes omnium Fidelium communis Pater, Episcopus Episcoporum, & Ordinarius est Ordinariorum.

Quæres 2do. Quot sunt summi Pontificis potestates. R. Tres. Habet enim

C 3

po-